

I

(Legislativní akty)

NAŘÍZENÍ

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2020/1429

ze dne 7. října 2020,

kterým se stanoví opatření pro udržitelný železniční trh s ohledem na rozšíření onemocnění COVID-19

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 91 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽¹⁾,

po konzultaci s Výborem regionů,

v souladu s řádným legislativním postupem ⁽²⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Rozšíření onemocnění COVID-19 způsobilo výrazné snížení poptávky po službách železniční dopravy. To mělo vážný dopad na železniční podniky. Tento dopad se začal projevovat již od 1. března 2020 a pravděpodobně potrvá přinejmenším do 31. prosince 2020. Okolnosti spojené s rozšířením onemocnění COVID-19 se vymykají kontrole železničních podniků, které čelí značným problémům s likviditou a velkým ztrátám, a v některých případech riziku úpadku.
- (2) Aby se železniční podniky vyrovnaly s negativními hospodářskými dopady rozšíření onemocnění COVID-19, mohou potřebovat finanční podporu. V kontextu mimořádné situace v důsledku rozšíření onemocnění COVID-19 nemusí být železniční podniky schopny platit poplatky za přístup k železniční infrastruktuře, a z tohoto důvodu by provozovatelům infrastruktury mělo být povoleno tyto poplatky snížit, prominout nebo odložit jejich splatnost. Tato možnost by měla být poskytnuta na období, během něhož se již dopady rozšíření onemocnění COVID-19 na železniční trh projeví a po které se očekává, že budou tyto dopady přetrvávat, totiž od 1. března 2020 do 31. prosince 2020 (dále jen „referenční období“).
- (3) Podle čl. 31 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/34/EU ⁽³⁾ nesmí být poplatky za přístup k infrastruktuře hrazené provozovatelům infrastruktury nižší než náklady přímo vynaložené na provoz železniční dopravy. Částečné nebo úplné prominutí poplatků nebo odložení jejich splatnosti uplatňované transparentním, objektivním a nediskriminačním způsobem u všech železničních podniků působících v odvětví nákladní nebo osobní železniční dopravy by zmírnilo dopad rozšíření onemocnění COVID-19 během referenčního období. Členské státy by proto měly mít možnost povolit provozovatelům infrastruktury, aby přijali opatření za tímto účelem.

⁽¹⁾ Stanovisko ze dne 16. července 2020 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).

⁽²⁾ Postoj Evropského parlamentu ze dne 17. září 2020 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku) a rozhodnutí Rady ze dne 2. října 2020.

⁽³⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/34/EU ze dne 21. listopadu 2012 o vytvoření jednotného evropského železničního prostoru (Úř. věst. L 343, 14.12.2012, s. 32).

- (4) Ustanovení čl. 32 odst. 1 směrnice 2012/34/EU umožňuje členským státům vybírat přírážky, pokud to trh unese. V důsledku dopadu rozšíření onemocnění COVID-19 by se schopnost segmentů trhu unést přírážky mohla snížit. Členské státy by proto měly mít možnost povolit provozovatelům infrastruktury, aby znovu posoudili schopnost segmentů trhu unést přírážky za účelem možného snížení splatných částek za referenční období.
- (5) Článek 36 směrnice 2012/34/EU stanoví režim poplatků za rezervaci kapacity, jež mají být pobídkou k účinnému využívání kapacit. Podle tohoto článku je vybírání těchto poplatků povinným v případě, že žadatel, včetně železničních podniků, pravidelně přidělenou trasu vlaku nebo její části nevyužívá. Provozovatelé infrastruktury zveřejní ve zprávách o síti kritéria k určení tohoto nevyužívání. Rozšíření onemocnění COVID-19 způsobilo závažná narušení železniční dopravy, která vedla k rozsáhlému rušení tras vlaků. Příčiny těchto událostí byly a stále jsou mimo kontrolu železničních podniků. Kromě toho tyto události vedly k dočasně nižšímu využití kapacity. Lze tedy předpokládat, že zamýšlený motivační účinek poplatků za rezervaci kapacity podle článku 36 směrnice 2012/34/EU není ve vztahu k referenčnímu období relevantní. Členské státy by tudíž měly mít možnost povolit provozovatelům infrastruktury, aby nevybírali poplatky za rezervaci přidělené, avšak během referenčního období nevyužitě kapacity, a to i tehdy, pokud by takové nevyužívání bylo považováno za pravidelné nevyužívání přidělené trasy nebo její části podle kritérií platných v současnosti.
- (6) V případě poplatků za přístup, výběru přírážek a poplatků za rezervaci kapacity by jakékoli snížení poplatků povolené členskými státy v souladu s tímto nařízením způsobilo ztráty příjmů na straně provozovatele infrastruktury. Tyto ztráty příjmů by byly v zásadě kompenzovány v souladu s čl. 8 odst. 4 směrnice 2012/34/EU. Vzhledem k mimořádné povaze těchto ztrát by provozovatelé infrastruktury měli získat kompenzaci ve lhůtě kratší, než je lhůta stanovená v tomto článku, konkrétně do 31. prosince roku následujícího po roce, kdy došlo ke ztrátě.
- (7) Měly by být dočasně úpraveny podmínky pro využívání železniční infrastruktury a zprávy o síti by měly být aktualizovány a podle potřeby měněny.
- (8) Z důvodu náhlého a nepředvídatelného rozšíření onemocnění COVID-19 nebylo možné přijmout tato opatření včas. Z tohoto důvodu by se ustanovení tohoto nařízení měla rovněž vztahovat na období před jeho vstupem v platnost. Vzhledem k povaze opatření stanovených tímto nařízením není v důsledku takového přístupu porušeno legitimní očekávání dotčených osob.
- (9) Je obtížné předvídat, jaký bude další vývoj rozšíření onemocnění COVID-19 a jaký bude jeho další dopad na odvětví železniční dopravy. Komise by měla průběžně analyzovat dopad rozšíření onemocnění COVID-19 na toto odvětví a Unie by měla mít možnost prodloužit bez zbytečného odkladu dobu, během níž se použijí opatření stanovená v tomto nařízení, budou-li nepříznivé podmínky přetrvávat.
- (10) Za účelem prodloužení, bude-li to nezbytné a odůvodněné, platnosti opatření stanovených v tomto nařízení by měla být na Komisi přenesena pravomoc přijímat akty v souladu s článkem 290 Smlouvy o fungování Evropské unie, kterými se prodloužuje referenční období, během něhož se použijí opatření stanovená v tomto nařízení. Je obzvláště důležité, aby Komise v rámci přípravné činnosti vedla odpovídající konzultace, a to i na odborné úrovni, a aby tyto konzultace probíhaly v souladu se zásadami stanovenými v interinstitucionální dohodě ze dne 13. dubna 2016 o zdokonalení tvorby právních předpisů^(*). Pro zajištění rovné účasti na vypracovávání aktů v přenesené pravomoci obdrží Evropský parlament a Rada veškeré dokumenty současně s odborníky z členských států a jejich odborníci mají automaticky přístup na schůze expertních skupin Komise, jež se věnují přípravě aktů v přenesené pravomoci.
- (11) Jelikož cíle tohoto nařízení, totiž stanovit dočasná pravidla pro zpoplatnění použití železniční infrastruktury v reakci na naléhavou situaci způsobenou rozšířením onemocnění COVID-19, nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jej, z důvodu rozsahu nebo účinků akce, může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii (dále je „Smlouva o EU“). V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné k dosažení tohoto cíle.

(*) Úř. věst. L 123, 12.5.2016, s. 1.

- (12) S cílem dosáhnout rychlé použitelnosti opatření stanovených tímto nařízením by toto nařízení mělo vstoupit v platnost co nejdříve, a to prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Předmět a oblast působnosti

Toto nařízení stanoví dočasná pravidla pro zpoplatnění použití železniční infrastruktury stanovené v kapitole IV směrnice 2012/34/EU. Vztahuje se na použití železniční infrastruktury pro vnitrostátní a mezinárodní železniční dopravu, jehož se uvedená směrnice týká, v období od 1. března 2020 do 31. prosince 2020 (dále jen „referenční období“).

Článek 2

Snížení, prominutí nebo odložení splatnosti poplatků za minimální přístupový balík a poplatků za rezervaci kapacity

1. Aniž je dotčen článek 27 a čl. 31 odst. 3 směrnice 2012/34/EU, a s výhradou souladu s pravidly státní podpory, mohou členské státy provozovatelům infrastruktury povolit, aby snížili, prominuli nebo odložili splatnost poplatků za minimální přístupový balík a za přístup k infrastruktuře napojení k zařízením služeb, je-li toho zapotřebí ve vztahu k segmentům trhu vymezeným v jejich zprávách o síti, a to transparentním, objektivním a nediskriminačním způsobem, pokud se tato úhrada stala splatnou nebo se stane splatnou v průběhu referenčního období.
2. Aniž je dotčen článek 27 směrnice 2012/34/EU, a s výhradou souladu s pravidly státní podpory, mohou členské státy provozovatelům infrastruktury povolit znovu posoudit schopnost segmentů trhu unést přírážky ve smyslu čl. 32 odst. 1 směrnice 2012/34/EU za účelem možného snížení splatných částek za referenční období.
3. Aniž je dotčen článek 27 a třetí věta článku 36 směrnice 2012/34/EU, a s výhradou souladu s pravidly státní podpory, mohou členské státy provozovatelům infrastruktury povolit, aby od žádných žadatelů, včetně železničních podniků, nevybírali poplatky za rezervaci přidělené, avšak během referenčního období nevyužité kapacity. Členské státy a provozovatelé infrastruktury přitom jednají transparentním, objektivním a nediskriminačním způsobem.
4. Aniž je dotčen čl. 8 odst. 4 směrnice 2012/34/EU, a s výhradou souladu s pravidly státní podpory, poskytnou členské státy provozovatelům infrastruktury do 31. prosince roku následujícího po roce, kdy došlo ke ztrátě, kompenzaci za konkrétní finanční ztrátu, kterou utrpěli v důsledku použití odstavců 1, 2 a 3 tohoto článku. Touto kompenzací není dotčena povinnost členských států podle čl. 8 odst. 4 směrnice 2012/34/EU zajistit, aby za přiměřené období, které nepřekročí pět let, vykazovaly zisky a ztráty provozovatele infrastruktury rovnováhu.
5. Nejpozději do tří měsíců od vstupu tohoto nařízení v platnost členské státy informují Komisi o opatřeních, která přijaly podle tohoto článku, a informují ji o jejich změnách a následných opatřeních. Komise tyto informace zveřejní.

Článek 3

Úpravy podmínek pro využívání železniční infrastruktury

Provozovatelé infrastruktury vhodným způsobem a neprodleně změni zprávu o síti zmíněnou v článku 27 směrnice 2012/34/EU tak, aby byly uvedeny podmínky, které používají, s ohledem na opatření přijatá dotčeným členským státem v souladu s článkem 2 tohoto nařízení.

Článek 4

Regulační subjekt

Článek 56 směrnice 2012/34/EU se použije na snížení, prominutí nebo odložení splatnosti poplatků za minimální přístupový balík a poplatků za rezervaci kapacity uvedené v článku 2 tohoto nařízení a na úpravy podmínek pro využívání železniční infrastruktury uvedené v článku 3 tohoto nařízení, pokud jde o kritéria stanovená v článcích 2 a 3 tohoto nařízení, jež jsou použitelná na provozovatele infrastruktury.

Článek 5

Prodloužení referenčního období

1. Provozovatelé infrastruktury poskytnou Komisi do 1. listopadu 2020 údaje o využívání svých sítí rozdělené podle segmentů trhu v souladu s čl. 32 odst. 1 směrnice 2012/34/EU za období od 1. března 2019 do 30. září 2019 a od 1. března 2020 do 30. září 2020.

Pokud je referenční období prodlouženo, poskytnou provozovatelé infrastruktury Komisi nový soubor údajů k okamžiku uplynutí první poloviny trvání prodloužení referenčního období, aby Komisi umožnili posoudit vývoj situace během prodloužení referenčního období.

2. Pokud Komise na základě údajů uvedených v odstavci 1 zjistí, že snížení objemu železniční dopravy ve srovnání s úrovní v odpovídajícím období předchozích let trvá a bude pravděpodobně přetrvávat, a na základě nejlepších dostupných vědeckých údajů rovněž zjistí, že je tato situace výsledkem dopadu rozšíření onemocnění COVID-19, Komise přijme akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 6, aby odpovídajícím způsobem změnila referenční období uvedené v článku 1. Každou z těchto změn lze prodloužit referenční období nejvýše o šest měsíců a referenční období nelze prodloužit na dobu po 14. dubnu 2022.

3. Ve zvláště závažných naléhavých případech týkajících se dlouhotrvajícího dopadu rozšíření onemocnění COVID-19 na odvětví železniční dopravy v Unii se na akty v přenesené pravomoci přijaté podle tohoto článku použije postup stanovený v článku 7.

Článek 6

Výkon přenesené pravomoci

1. Pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci je svěřena Komisi za podmínek stanovených v tomto článku.

2. Pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci uvedená v čl. 5 odst. 2 je svěřena Komisi na dobu jednoho roku ode dne 13. října 2020.

3. Evropský parlament nebo Rada mohou přenesení pravomoci uvedené v čl. 5 odst. 2 kdykoli zrušit. Rozhodnutím o zrušení se ukončuje přenesení pravomoci v něm určené. Rozhodnutí nabývá účinku prvním dnem po zveřejnění v *Úředním věstníku Evropské unie*, nebo k pozdějšímu dni, který je v něm upřesněn. Nedotýká se platnosti již platných aktů v přenesené pravomoci.

4. Před přijetím aktu v přenesené pravomoci Komise vede konzultace s odborníky jmenovanými jednotlivými členskými státy v souladu se zásadami stanovenými v interinstitucionální dohodě ze dne 13. dubna 2016 o zdokonalení tvorby právních předpisů.

5. Přijetí aktu v přenesené pravomoci Komise neprodleně oznámí současně Evropskému parlamentu a Radě.

6. Akt v přenesené pravomoci přijatý podle čl. 5 odst. 2 vstoupí v platnost pouze tehdy, pokud proti němu Evropský parlament nebo Rada nevyssloví námitky ve lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy jim byl tento akt oznámen, nebo pokud Evropský parlament i Rada před uplynutím této lhůty informují Komisi o tom, že námitky nevyssloví. Z podnětu Evropského parlamentu nebo Rady se tato lhůta prodlouží o dva měsíce.

Článek 7

Postup pro naléhavé případy

1. Akty v přenesené pravomoci přijaté podle tohoto článku vstupují v platnost bezodkladně a jsou použitelné, pokud proti nim není vyslovena námitka v souladu s odstavcem 2. V oznámení aktu v přenesené pravomoci Evropskému parlamentu a Radě se uvedou důvody použití postupu pro naléhavé případy.
2. Evropský parlament nebo Rada mohou proti aktu v přenesené pravomoci vyslovit námitky postupem uvedeným v čl. 6 odst. 6. V takovém případě zruší Komise tento akt neprodleně poté, co jí Evropský parlament nebo Rada oznámí rozhodnutí o vyslovení námitek.

Článek 8

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 7. října 2020.

Za Evropský parlament

předseda

D. M. SASSOLI

Za Radu

předseda

M. ROTH
